

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА філософії
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Руслан ПАПІРНИК

09 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність

051 «Економіка»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-наукова програма

«Економіка»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь

доктор філософії

(назва освітнього ступеня)

форма навчання

денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник

Оксана ПЛАКСІНА

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія науки – дисципліна, що містить відомості про науку як пізнавальну діяльність і соціальний інститут, а також основні поняття, що характеризують наукове знання, його устрій та принципи організації. В ній розкриваються закономірності та тенденції руху науки як особливої діяльності з виробництва наукових знань. Показано, як історично змінюються способи формування нового наукового знання. Розглянуто сучасні моделі розвитку науки і етапи цього розвитку. Особливу увагу приділено феномену техніки і трансформаціям науки і техніки кінця XX - початку XXI ст.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			I	II
Всього годин за навчальним планом, з них:	180	6	90	90
Аудиторні заняття, у т.ч:	60	2	30	30
лекції	60		30	30
лабораторні роботи	-			
практичні заняття	-			
Самостійна робота, у т.ч:	120	4	60	60
підготовка до аудиторних занять	12		5	7
підготовка до контрольних заходів	15		6	9
виконання та захист реферату	13		13	-
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	50		36	14
підготовка до екзамену	30	1		30
Форма підсумкового контролю			залік	екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Філософія науки» - закласти у здобувачів фундамент світогляду істинного вченого шляхом формування системи філософських уявлень про науку і наукову діяльність, і оволодіння ними знаннями про методологію, теоретичне і методичне здійснення наукових досліджень, про етику науки і соціальну відповідальність вченого.

Завдання дисципліни «Філософія науки»:

- оволодіння здобувачами основними категоріями і термінами філософії науки на рівні їх відтворення, тлумачення, застосування,
- вивчення і аналіз системи форм наукового пізнання і методів наукового дослідження,
- складання уявлення про динаміку науки як процес породження нового знання, наукові традиції та наукові революції в ньому,
- прояснення природи і сутності техніки,
- формування умінь застосувати свої знання в процесі навчання, в ході виконання дисертаційного дослідження, при аналізі технічних проблем.

Пререквізити дисципліни: філософія, історія економіки та економічної думки, самоменеджмент освітнього ступеня «бакалавр».

Постреквізити дисципліни: підготовка і захист дисертаційної роботи.

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-іноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ЗК-1. Здатність до системного наукового світогляду, абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК-4. Здатність генерувати нові ідеї.

СК-5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

РН-8. Набути та розвивати системний науковий світогляд, демонструвати під час планування та проведення досліджень здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу, лекція-дискусія, аналітичний огляд.

Форми навчання: групові, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Епістемологія і методологія філософії науки					
1. Філософія науки, її предмет, основні проблеми і завдання.	10	4	-	-	6
2. Епістемологія. Пізнання як предмет філософського дослідження	8	2	-	-	6
3. Сучасні особливості пізнання світу. Вчення про істину	11	2	-	-	9

4. Специфіка науки як способу осягнення світу.	8	2	-	-	6
5. Різноманіття способів осягнення світу. Місце наукового пізнання в ньому.	13	4	-	-	9
6. Виникнення науки і основні етапи її історичної еволюції	12	6	-	-	6
7. Форми наукового пізнання. Основи науки.	10	4	-	-	6
8. Теоретико-дисциплінарні основи наукових досліджень.	8	2	-	-	6
9. Методологія наукових досліджень	10	4	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	90	30	-	-	60
Змістовий модуль 2. Динаміка науки: наукові традиції та революції. Наука, техніка й суспільство.					
10. Наука як система, що розвивається.	4	2			2
11. Динаміка науки як процес породження нового знання. Наукові традиції і наукові революції.	8	4			4
12. Місце науки в історії та культурі людства.	6	4			2
13. Феномен техніки.	7	4			3
14. Проблема техніки в філософії. Техніка матеріальне виробництво.	9	4			5
15. Історичні стадії і сучасні тренди взаємодії природи і суспільства.	7	2			5
16. Етика науки і відповідальність вченого.	4	2			2
17. Перехід від індустріалізму до постіндустріалізму. Особливості сучасного етапу розвитку науки.	9	4			5
18. Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук.	3	2			1
19. Основи методології наукового економічного дослідження.	3	2			1
Разом за змістовим модулем 2	60	30			30
Підготовка до екзамену	30	-	-	-	30
Усього годин	180	60	-	-	120

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	<i>Філософія науки, її предмет, основні проблеми і завдання.</i>	4
2	Філософія науки як філософський напрямок і як філософська дисципліна. Основні напрямки та орієнтації філософії науки, її ключова проблематика. Виникнення філософії науки і основні етапи її розвитку. Предметна сфера філософії науки. Структура філософії науки: епістемологія науки і методологія наукового пізнання. Інтерпретація предмета філософії науки в класичному позитивізмі (О. Конт, Г. Спенсер, Дж. Ст. Мілль) і в неопозитивізмі (Р. Карнап, М. Шлік, Л. Вітгенштейн, Б. Рассел). Розуміння предмета філософії науки в постпозитивізмі (К. Поппер, Т. Кун, І. Лакатос, М. Полані). Анархістська версія предмета філософії науки (П. Фейєрабенд).	

3	<i>Епістемологія. Пізнання як предмет філософського дослідження.</i> Сутність філософії, її призначення в культурному становленні суспільства і людини. Епістемологія – філософсько-методологічна дисципліна. Рішення проблеми пізнаваності світу класичними філософськими школами (наївний, механістичний і діалектичний матеріалізм, суб'єктивний і об'єктивний ідеалізм). Сучасні позитивізм, критичний раціоналізм і постмодернізм про цю проблему. Суб'єкт, об'єкт і предмет пізнання, їх взаємопереходи. Об'єктивні та суб'єктивні перешкоди для здійснення пізнання.	2
4	<i>Сучасні особливості пізнання світу. Знаходження істини.</i> Діалектична єдність чуттєвого і раціонального рівнів пізнання. Природа інтуїції, результатом чого вона є, її роль в пізнанні. Проблема істини в епістемології. Об'єктивність і конкретність істини. Діалектика абсолютної і відносної істини. Інформування, знання, розуміння, пояснення. Проблема істини в природознавстві, технікознавстві і соціально-гуманітарних науках.	2
5	<i>Специфіка науки як способу осягнення світу.</i> Основні аспекти буття науки: система знань, форма суспільної свідомості, галузь духовного виробництва. Структура науки, її інституційні складові. Функції і призначення науки в житті суспільства. Класифікація наук.	2
6-7	<i>Різноманіття способів осягнення світу. Місце наукового пізнання в ньому.</i> Особливості наукового пізнання. Тенденції розвитку науки (рух вперед пропорційно успадкованій масі попередніх знань і ін.). Визначальна залежність науки від виробництва. Інші способи осягнення світу: міфологія, релігія, мистецтво, буденне пізнання і філософія, їх специфіка та роль в освоєнні світу людиною. Ідеал і ознаки науковості. Істина як найважливіша складова в структурі наукової свідомості. Історія формування поняття істини в філософії і науці. Основні теорії істини: кореспондентна теорія і її різновиди; когерентна, прагматична, релятивістська теорії істини.	4
8-10	<i>Виникнення науки і основні етапи її історичної еволюції.</i> Виникнення науки: позиції екстерналізм і інтерналізм. Переднаука в контексті роздумів про історичний вік науки. Наука стародавнього світу. Методологічні новації античності. Розвиток логіки і особливі форми середньовічного знання (алхімія, астрологія). Головні тенденції розвитку науки в епоху Відродження. Виникнення новоевропейської науки: М. Коперник, Г. Галілей, І. Ньютон. Формування наукового методу в європейській філософії Нового часу. Емпіризм (Ф. Бекон, Д. Локк) і раціоналізм (Р. Декарт, Б. Спіноза) в новоевропейській науці. Теорія пізнання І. Канта, її вплив на сучасну науку. Виникнення технічних наук. Становлення некласичної науки і її характерні риси. Особливості постнекласичної науки.	6
11-12	<i>Форми наукового пізнання. Основи науки.</i> Основні форми емпіричного і теоретичного рівнів наукового пізнання. Проблема як форма наукового знання. Гіпотеза як форма наукового знання. Теорія як вища форма наукового знання. Типологія і класифікація теорій. Поняття наукового закону. Ідеали і норми наукового дослідження, їх різновиди та функції. Поняття «стиль наукового мислення». Поняття наукової картини світу, її особливості, зміст і значення. Структура наукової картини світу. Місце системи філософських підвалин науки серед основ наукового пізнання.	4
13	<i>Теоретико-дисциплінарні основи наукових досліджень.</i> Наука і наукові дослідження. Мета, специфіка, функції науково-дослідницької діяльності. Принципи наукового дослідження. Структура і етапи наукового	2

	дослідження. Особливості та структура емпіричного і теоретичного рівнів наукового пізнання. Програма наукового дослідження і його побудова.	
14- 15	<i>Методологія наукових досліджень.</i> Поняття про методологію досліджень, її види та функції. Класифікація методів наукового дослідження. Філософська методологія та методи (матеріалізм, діалектика і ін.), їх співвідношення з методологією конкретно-науковою. Логічні методи наукового дослідження. Методи емпіричного дослідження. Методи теоретичного дослідження. Структура масиву публікацій. Функції масиву публікацій. Комунікація вчених, способи трансляції наукового знання. Основні жанри наукових досліджень: від тез і наукової статті до наукової монографії.	4
	Змістовий модуль 2	
16	<i>Наука як система, що розвивається.</i> Концепції науки К. Поппера та Т. Куна. Модель науки І. Лакатоса. Тематичний аналіз науки Дж. Холтона. Еволюціоністська модель розвитку науки: Ст. Тулмін та К. Уоддінгтон (або К. Хукер, К. Халквер) і ін. Проблема рушійних факторів розвитку науки: а) інтерналізм, б) екстерналізм. Взаємодія наукових традицій і виникнення нового знання.	2
17- 18	<i>Динаміка науки як процес породження нового знання. Наукові традиції і наукові революції.</i> Динаміка наукового пізнання: кумулятивізм і антикумулятивізм. Проблемні ситуації в науці. Наукова революція. Трансформація основ науки. Глобальні наукові революції та історична зміна типів наукової раціональності: класична, некласична, постнекласична. Взаємодія наукової картини світу і досвіду. Формування приватних теоретичних схем і законів. Становлення розвинутої наукової теорії. Побудова розвинених теорій в класичній і сучасній науці. Проблема включення нових теоретичних уявлень в культуру.	4
19- 20	<i>Місце науки в історії та культурі людства.</i> Спрямованість історії (циклічність, прогрес, регрес), проблема критеріїв суспільного прогресу. Співвідношення науки і псевдонауки. Наука як безпосередня продуктивна і соціальна сила суспільства. Наука в культурі сучасної цивілізації. Культура - смислова сфера життєдіяльності людини. Наука як особлива сфера культури. Взаємовідносини науки, культури і цивілізації. Кореляція економіки, науки і бізнесу. Наука і політика, наука і влада. Проблема сталого розвитку суспільства і внесок науки в його досягнення: вплив на створення людського капіталу та науково-технічного потенціалу; сприяння поширенню інновацій, розширення можливостей співпраці і реалізації проектів в суспільстві; спонукання поступовості історії і вивірка її напрямку саме до сталого розвитку суспільства як свідомо поставленої мети.	4
21- 22	<i>Феномен техніки.</i> Техніка як діяльність. Інженерна діяльність - один з видів технічної діяльності. Взаємозв'язок наукової та інженерної діяльності. Техніка як засіб діяльності. Структура техніки як системи засобів діяльності. Технічний прогрес, його загальні закономірності й внутрішні закономірності розвитку техніки. Техніка як реалізоване знання: а) технічне знання як духовний фактор техніки, б) технічні науки - специфічна форма технічного знання. Історія і логіка взаємозв'язку науки і техніки. Діалектика взаємозв'язку суспільного прогресу і техніки. Техніка і природа. Науково-технічна революція.	4

23-24	<i>Проблема техніки в філософії. Техніка і матеріальне виробництво.</i> Поняття техніки, інтерпретація її природи в історії філософії. Сутність акту технічної творчості (Ф. Дессаур). Етапи розвитку техніки і технічні революції. Вплив НТП на характер праці. Відносна самостійність техніки («зустрічний» характер її і активний зворотний вплив на суспільство з помноженим ефектом, умови оптимізації техносфери). Технічне і природниче знання (Ф. Сколімовськи). Місце техніки в матеріальному виробництві і закони суспільного розвитку, які генеруються їм. Роль власності на засоби виробництва в розвитку суспільства (марксизм, Ф. Бродель, Кемпбелл Р. Макконел, Стенлі Л. Брю). Оцінка приватної власності на засоби виробництва крізь призму концепції Е. Фромма «мати» або «бути».	4
25	<i>Історичні стадії і сучасні тренди взаємодії природи і суспільства.</i> Ш.Л. Монтеск'є, Ф. Ратцель, К. Хаусгофер, Х. Болдуїн про вплив природи на суспільство, аналіз їх ідей. Т. Мальтус (XVIII - XIX ст.) і У. Петті (XIX ст.) про роль і місце народонаселення в житті соціуму, оцінка цих поглядів. Антропосфера, техносфера, соціосфера. Ноосфера (Е. Леруа, П. Тейяр де Шарден і В. Вернадський): сфера розуму, що перетворює або обмежує, забороняє. Сучасні напрямки про взаємодію природи і суспільства: «песимісти» (Д. Медоуз, О. Тоффлер, Дж. Форрестер) і «оптимісти» (Г. Кан, М. Моїсєєв та ін.).	2
26	<i>Етика науки і відповідальність вченого.</i> Моральні установки науки як вид професійної етики (М. Вебер та ін.). Етос науки (в його складі концепція нормативного етосу Р. Мертона). Свобода наукових досліджень та соціальна відповідальність. Проблема співвідношення істинності та цінності. Сутність аксіологічних проблем науки. Екосвідомість сучасного вченого.	2
27-28	<i>Перехід від індустріалізму до постіндустріалізму. Особливості сучасного етапу розвитку науки.</i> Відмітна риса сучасності - перехід від індустріального до постіндустріального (або інформаційно-комп'ютерного) типу / шабля соціуму. Проблема несталості розвитку суспільства. Індустріальний шабель, його атрибути. Характеристика постіндустріального (інформаційно-комп'ютерного) шабля. Специфіка знання як чинника постіндустріального соціуму (О. Тоффлер і ін.). Посилення впливу науки і освіти на соціум. Диференціація та інтеграція наук. Антропний принцип. Принцип глобального еволюціонізму і його вплив на сучасну науку. Постнекласична наука і зміна світоглядних орієнтацій.	4
29	<i>Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук.</i> Особливості соціального пізнання. Предмет соціально-гуманітарних наук. Основні етапи їх розвитку. Співвідношення істини та цінності в соціально-гуманітарному знанні. Стани заангажованості соціально-гуманітарного знання, його надмірної заідеологізованості та деідеологізації. Специфіка засобів і методів соціально-гуманітарних наук: В. Дільтей, В. Віндельбанд, Г. Ріккерт, Е. Гуссерль Х.-Г. Гадамер, Е. Кассирер і ін.	2
30	<i>Основи методології наукового економічного дослідження.</i> Види і класифікація економічних наук. Поняття фінансової цивілізації. Поняття і класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень. Роль і функції інформації. Економічна інформація, її класифікація і призначення у науково-дослідному процесі.	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	Підготовка до аудиторних занять	5
2	Підготовка до контрольних заходів	6
3	Виконання та захист реферату	13
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях:		
4	2. <i>Епістемологія. Пізнання як предмет філософського дослідження.</i> Пізнавальні дії як один з типів діяльності людини. Модерністська і постмодерністська моделі пізнання, роль суб'єкта пізнання в цих моделях. Вимоги, яким має задовольняти об'єкт буття, щоб бути об'єктом пізнання. Пізнання як процес. Раціональне та ірраціональне, матеріальне і ідеальне в пізнанні. Пізнання, творчість, практика.	6
	4. <i>Специфіка науки як способу досягнення світу.</i> Функції наукового пізнання. Переваги та недоліки науки. Процес природничо-наукового пізнання. Суб'єкт і об'єкт науково-пізнавальної діяльності. Соціокультурна обумовленість наукового пізнання. Цінності в пізнанні.	6
	6. <i>Виникнення науки і основні етапи її розвитку.</i> Сциентизм і антисциентизм як світоглядні позиції, їх оцінка ролі науки в розвитку суспільства. Економічні, соціальні, духовні передумови науки. Індивідуальний початок в науці. Проблема періодизації розвитку науки. Виникнення науки Нового часу (XVI - XVII ст.). Її передумови та світоглядні підстави. Скептицизм Д. Юма. Філософські проблеми науки в спадщині Г. Гегеля і Й. Фіхте. Позитивістська концепція науки. Періодизація аналітичної філософії і її головні напрацювання. Досягнення і загрози постнекласичної науки.	6
	7. <i>Форми наукового пізнання. Основи науки.</i> Факт як форма емпіричного пізнання. Сутність і структура теорії. Ознаки наукової теорії і її функції. Способи побудови наукової теорії і її перевірка. Основи науки і їх структура. Особливості стилю наукового мислення. Еволюція форм наукової картини світу. Наукові, філософські та релігійні картини світу.	6
	8. <i>Теоретико-дисциплінарні основи наукових досліджень.</i> Наукові дослідження як вид творчої діяльності. Основні визначення і поняття. Процес наукового дослідження. Фундаментальні (теоретичні) і прикладні наукові дослідження. Класифікація об'єктів наукового дослідження, об'єкт і предмет, ідеалізований об'єкт.	6
	9. <i>Методологія наукових досліджень.</i> Методологічна роль парадигми і дисциплінарної матриці в науці. Методи і техніка наукових досліджень. Єдність емпіричного і теоретичного рівнів пізнання. Методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції. Спостереження, експеримент, опис, вимірювання, моделювання як методи наукового	6

	пізнання. Порівняння, систематизація та класифікація. Метод сходження від абстрактного до конкретного. Метод формалізації. Аксиоматичний метод наукового пізнання. Гіпотетико-дедуктивний метод. Історичний і логічний методи наукового пізнання. Екстраполяція як метод дослідження.	
	Змістовий модуль 2	
	Підготовка до аудиторних занять	7
	Підготовка до контрольних заходів	9
	Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях:	
	11. <i>Динаміка науки як процес породження нового знання. Наукові традиції і наукові революції.</i> Проблема рушійних факторів розвитку науки. Взаємодія наукових традицій і виникнення нового знання. Наукові революції як трансформація принципів науки. Співвідношення дисциплінарної та наукової революції. Особливості сучасного етапу науки. Феномен віртуальної реальності, процеси коеволюції, пасіонарність, клонування як актуальні проблеми сучасної науки. Цінності традиціоналістського і техногенного типів цивілізації. Криза сучасної техногенної цивілізації та шляхи виходу з неї. Значення науки в подоланні глобальних криз.	4
	14. <i>Проблема техніки в філософії. Техніка і матеріальне виробництво.</i> Роль матеріального виробництва в розвитку суспільства. Технологічний і економічний способи виробництва. Продуктивні сили і виробничі відносини як чинники розвитку соціального суб'єкта праці, їх взаємодія. Специфіка сучасного технічного знання. Ставлення техніки та інших сфер людської діяльності - науки, мистецтва, інженерії, проектування та ін. Сучасна НТР, її соціальні наслідки для подальшого технічного прогресу. Сцієнтизм, технофобія, технократизм і проблеми гуманізації та гуманітаризації суспільства, зокрема, технічних досліджень. Етичні аспекти техніки.	5
	17. <i>Перехід від індустріалізму до постіндустріалізму. Особливості сучасного етапу розвитку науки.</i> Системи, що самоорганізуються; поняття, що описують їх нелінійну динаміку. Синергетика, її роль для розвитку сучасних уявлень про системи, що історично розвиваються, і нові стратегії наукових досліджень. Риси індустріального шабля соціуму: велике промислове виробництво з опорою на машинізацію і кооперацію, вільнонаймана праця і капітал, визнання формальної рівності членів суспільства, активне прагматично-товарне ставлення до природи, сфокусованість на матеріальних цінностях й ін. Складові постіндустріального (інформаційно-комп'ютерного) шабля: автоматизація виробництва з опорою на мікроелектроніку, інформатику, інтелектуальні технології; орієнтація на якість життя, ставка на постматеріальні цінності як спрямованість людей до самовираження і саморозвитку і ін. Знання як «революційне багатство», його нелінійність, мобільність та ін.	5
5	Підготовка до екзамену	30

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: письмовий, усний, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Змістовий модуль 1. Епістемологія і методологія філософії науки

Оцінка із дисципліни за змістовий модуль є оцінкою, отриманою за:

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	15
2	Конспект лекцій	15
3	Опрацювання й конспект розділів програми, які не викладаються на лекціях	30
4	Підготовка, виконання та захист реферату	20
5	Виконання контрольної роботи поточного контролю модулю 1	20
		100

Бали за конспект лекцій :

15-11 - конспект охайний та містить весь лекційний матеріал, але є деякі неточності, описки, незначні помилки, в тому числі орфографічні;

10-5 - конспект не повний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

4-1 - конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та питань для самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються аспірантом в усній формі:

30-25 - здобувач добре опрацював весь матеріал з глибоким його усвідомленням, добре орієнтується у питаннях, в конспекті розкриті всі питання згідно темам, але є до чотирьох неточностей, описок, незначних помилок;

24-16 - конспект майже повний, але аспірант не володіє інформацією в повному обсязі;

15-9 - в конспекті відсутні деякі теми і відповідно аспірант знає не весь матеріал;

8-1 – в конспекті відсутня більша частина матеріалу, аспірант поставився формально.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у 20 балів:

20-14 - реферат виконаний із врахуванням всіх вимог; наявні план, вступ, висновки, список літератури, ілюстрації, зміст реферату повністю розкриває тему; аспірант показав вільне володіння матеріалом під час захисту реферату, але зустрічаються 1-2 неповні посилання в тексті, неточності й описки;

13-7 - реферат містить помилки у оформленні; аспірант в основному знає фактичний матеріал, але не враховує всі вимоги до написання реферату; зміст реферату не повністю розкриває тему, і в окремих питаннях допускаються помилки;

6-1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки; аспірант частково володіє матеріалом, не володіє навичками написання реферату.

Виконання контрольної роботи поточного контролю оцінюється у 20 балів. Робота містить два питання, кожне з яких оцінюється від 20 до 1 балу. Бал за роботу вираховується як середній бал за два питання.

20-15 - здобувач володіє матеріалом, дає визначення, типології, посилається на приклади сучасних наук, соціальних подій та процесів, але мають дві-три описки й неточності;

14-10 - здобувач в основному орієнтується в матеріалі, але допускає неточності, незначні помилки, обізнаний в філософії науки;

9-5 - здобувач лише частково розкриває питання, слабо в них орієнтується, погано ознайомлений із теоретичними питаннями та з процесами, що їх репрезентують;

4-1 - здобувач не вірно відповідає на питання, або недостатньо в необхідному обсязі, не цікавиться сучасним науковим та суспільним життям.

Змістовий модуль 2. Динаміка науки: наукові традиції та революції. Наука, техніка й суспільство.

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	15
2	Конспект лекцій	15
3	Опрацювання й конспект розділів програми, які не викладаються на лекціях	30
4	Виконання контрольної роботи поточного контролю	40
		100

Бали за конспект лекцій :

15-11 - конспект охайний та містить весь лекційний матеріал, але є деякі неточності, описки, незначні помилки, в тому числі орфографічні;

10-5 - конспект не повний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

4-1 - конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та питань для самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються аспірантом в усній формі:

30-25 - здобувач добре опрацював весь матеріал з глибоким його усвідомленням, добре орієнтується у питаннях, в конспекті розкриті всі питання згідно темам, але є до чотирьох неточностей, описок, незначних помилок;

24-16 - конспект майже повний, але аспірант не володіє інформацією в повному обсязі;

15-9 - в конспекті відсутні деякі теми і відповідно здобувач знає не весь матеріал;

8-1 – в конспекті відсутня більша частина матеріалу, аспірант поставився формально.

Виконання контрольної роботи поточного контролю модулю 2 оцінюються у 40 балів. Робота містить два питання, кожне з яких оцінюється від 40 до 1 балу. Бал за роботу вираховується як середній бал за два питання.

40-30 - здобувач володіє матеріалом, дає визначення, типології, посилається на приклади сучасних наук, соціальних подій та процесів;

29-20 - здобувач в основному орієнтується в матеріалі, але допускає неточності, незначні помилки, обізнаний у філософії науки;

19-10 - здобувач лише частково розкриває питання, слабо в них орієнтується, погано ознайомлений із теоретичними питаннями та з процесами, що їх репрезентують;

9-1 - здобувач не вірно відповідає на питання, або недостатньо в необхідному обсязі, не цікавиться сучасним науковим та суспільним життям.

Екзамен:

Бали, отримані аспірантом на екзамені з дисципліни «Філософія науки» складаються як сума від числа балів, набраних за відповідь на кожне із двох питань екзаменаційного білета. Відповідь на кожне питання оцінюється в 50 балів і нараховується за такими критеріями:

Для отримання від **45** до **50** балів аспірант повинен продемонструвати глибокі знання програмного матеріалу, вільно орієнтуватися в категоріальному апараті курсу, повинен чітко формулювати та аргументувати основні положення, знання фахової літератури, правильно відповідати на додаткові запитання, може вільно сформулювати свою точку зору, але допускає дві-три описки й неточності.

Від **39** до **44** балів: отримують ті аспіранти, які в основному правильно відповідають на питання в білеті, в цілому орієнтуються в матеріалі курсу, але допускають незначні неточності в відповіді, які не мають принципового значення, але є свідченням про недостатньо глибоке оволодіння вивченим курсом.

Від 30 до 38 балів: набирають аспіранти, які з розумінням висвітлюють поставлені питання, виявляють знання основ філософії науки, але допускають неточності, невпевненість при в цілому правильній відповіді.

При отриманні балів від 25 до 29: аспірант показує невисокий рівень знань, якщо він засвоїв матеріал в основному, дещо обізнаний з деяких проблем.

При отриманні за відповідь від 17 до 24 балів, якщо є вірна відповідь на питання, але недостатньо повно та ґрунтовно висвітлено зміст питань.

Число балів від 16 до 1 нараховується, якщо аспірант не зумів розкрити поставлене запитання, не володіє матеріалом курсу, не відповідає на основні та додаткові питання.

Підсумкова оцінка з філософії науки визначається як середньоарифметична між оцінкою поточного контролю за змістовний модуль 2 та оцінкою екзамену.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і аспіранта; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування аспірантами аудиторних занять, за винятком поважних причин.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача. Порядок зарахування пропущених занять: якщо пропущено лекцію - у формі усного опитування за підготовленим рефератом на відповідну тему. При цьому враховується причина пропущених занять; якщо заняття пропущене з поважної причини, то відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0; якщо заняття пропущене за відсутністю поважної причини - з коефіцієнтом 0,5.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності аспірантами. Аспіранти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Якщо аспірант має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Будко В. В. Философия науки: Учебное пособие. - Х.: Консум, 2005. - 268 с.
2. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І. Філософія та методологія науки. - К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. - 224 с.
3. История и философия науки: Учебное пособие для аспирантов / Под ред. А. С. Мамзина. - СПб.: Питер, 2008. - 304 с.
4. Канке В. А. Энциклопедия философии науки. - Обнинск, 2003. - 751 с.
5. Ковальчук В. В., Мойсеев Л. М. Основы научных исследований: Навч. посібник. - 5-е вид. - К.: Професіонал, 2008. - 240 с.
6. Лешкевич Т. Г. Философия науки: учебное пособие для аспирантов и соискателей ученой степени. - М.: ИНФРА-М, 2016. - 272 с.
7. Мареева Е. В., Мареев С. Н., Майданский А. Д. Философия науки: Учеб. пособие для аспирантов и соискателей. — М.: ИНФРА-М, 2010. — 333 с.
8. Основы методології та організації наукових досліджень / А. Є. Конверський (ред.). - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
9. Огородников В. П. История и философия науки. Учебное пособие для аспирантов. - СПб.: Питер, 2011. - 352 с.
10. Радугин А. А., Радугина О. А. Философия науки: общие проблемы. Учебное пособие для высших учебных заведений. — М.: Библионика, 2006. — 320 с.
11. Степин В. С. Философия науки. Общие проблемы: учебник для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук / В. С. Степин. - М.: Гардарики, 2008. - 384 с.
12. Сурмин Ю. П., Бидзюра И. П. Учебник для ученого. Методология и логика научного исследования. — К.: Прінт Сервіс, 2014. — 848 с
13. Философия науки / под ред. С. А. Лебедева: Учебное пособие для вузов. Изд. 5-е, перераб. и доп. — М.: Академический Проект; Альма Матер, 2007. — 731 с.
14. Философия науки в вопросах и ответах: Учебное пособие для аспирантов / Отв. ред. В. П. Кохановский. - Ростов-на-Дону н/Д.: Феникс, 2010. - 352 с.
15. Цехмістрова Г. С. Методологія наукових досліджень. - К.: Вид. дім «Слово», 2008. - 240 с.
16. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень. - Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. - 178 с.
17. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. - К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. - 255 с.
18. Філософія науки: курс лекцій з вивчення дисципліни для здобувачів III рівня вищої освіти «доктори філософії» спеціальності 204 «ТВППТ» денної та заочної форми навчання // О. П. Сидоренко – Одеса: ОДАУ, 2019. - 156 с.
19. 2. Устойчивость общества в социально-философском учении Аристотеля [Электронный ресурс] / О.И. Плаксина // Научно – теоретичний альманах «Грані». - 2019. - Т. 22. - №. 3. - С.62-76. doi: 10.15421/171933 Режим доступа до ресурсу: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/1339>
20. Сучасні підходи до дидактичної взаємодії у вищій школі // Людина віртуальна: нові горизонти: зб. наукових праць / за заг. ред. д. філос. н. Журби М.А. — Монреаль: СРМ «ASF», 2019. - С. 64-70.
21. Гребінник Т. О., Білополий В.В., Плаксина О. І. Філософія в архітектурі: сучасний погляд // Вісник ПДАБА. - 2018. - № 6. - С. 83-88.
22. Представление о развитии в трудах Аристотеля и современность [Электронный ресурс] / О.И. Плаксина // Научно-теоретичний альманах «Грані», 2018. - Т. 21. - № 1. - С. 19-29. doi: 10.15421/17182 Режим доступа до ресурсу: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/1089>

23 Rosenberg, A., & McIntyre, L. (2019). *Philosophy of Science: A Contemporary Introduction* (4th ed.). - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://doi.org/10.4324/9780429447266>

Допоміжна:

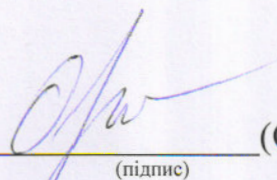
1. Барулин В. С. Социальная философия. - М.: ФАИР-ПРЕСС, 2002. - 560 с.
2. Бучило, Н. Ф. История и философия науки [Электронный ресурс]: учеб. пособие / И. А. Исаев, Н. Ф. Бучило. — М. : Проспект, 2014. — 432 с. Режим доступа: <https://rucont.ru/efd/632560>.
3. Бьюкенен П. Дж. Смерть Запада: Пер. с англ. А. Баширова / П. Дж. Бьюкенен. - М.: ООО «Издательство АСТ», 2003. - 444 [4] с.
4. Катаев С. Л. Сучасне українське суспільство: Навч. посібн. - К.: Атіка, 2006. - 200 с.
5. Кирвель Ч. С. Социальная философия: учеб. пособие / Ч. С. Кирвель, О. А. Романов. — Минск: Выш. шк., 2011. — 495 с.
6. Крапивенский С. Э. Социальная философия. - Волгоград: Комитет по печати, 2004. - 352 с.
7. Мелков Ю. А. Человекомерность постнеклассической науки. - К.: Изд. ПАРАПАН, 2014. - 254 с.
8. Пантин В. И. Философия исторического прогнозирования: ритмы истории и перспективы мирового развития в первой половине XXI века/ В.И. Пантин, В.В. Лапкин. - Дубна: Феникс+, 2006. - 448 с
9. Таран В. О., Зотов В. М., Резанова Н. О. Соціальна філософія: Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 272 с.
10. Тоффлер Э. Революционное богатство / Элвин Тоффлер, Хейди Тоффлер. —М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ПРОФИЗДАТ, 2008. 569, [1] с.
11. Федотова В. Г., Колпаков В. А., Федотова Н. Н. Глобальный капитализм: три великие трансформации. Социально-философский анализ взаимоотношений экономики и общества. - М.: Культурная революция, 2008. - 608 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://elibrary.ru/item.asp?id=19880774>
12. Філософія: Історія, суспільство, освіта: підручник / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. - К. : Київ. ун-т, 2011. - 591 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://old.dnrb.gov.ua/id/1641/>
13. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук. - НАНУ, Інститут філософії ім. Г. Сковороди, - К.: Абрис, 2002. - 742 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://library.kpi.ua:8991/F?func=find-b&request=000145404&find_code=SYS
14. Форрестер Дж. Мировая динамика. - М.: ООО «Издательство АСТ», 2003. - 152 с.
15. Цивілізаційна структура сучасного світу. Цивілізації Сходу в умовах глобалізації / Під ред. Акад. НАН України Ю. М. Пахомова і д. філос. н., проф. Ю. В. Павленко. - К.: Наук. думка. 2008. - 639 с.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Библиотека Максима Мошкова. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://lib.ru/>
2. Библиотека Платонанет. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/
3. Библиотека русской религиозно-философской и художественной литературы «Вехи». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.vehi.net/>
4. Бібліотека Академії наук. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.neva.ru>
5. Бібліотека «Іхтика». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ihtik.lib.ru>

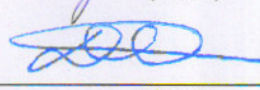
6. Бібліотека з філософії. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://lib.pomorsu.ru/elib/text/phil_tr.htm
7. Бібліотека з філософії та психології. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://alergia.net/1/>
8. Бібліотека з філософії та релігії. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://aristotel.fatal.ru/index/HTMLs/filosofiya.htm>
9. Большая электронная библиотека.- [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://www.big-library.info/>
10. Виртуальная библиотека Михаила Эпштейна. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.emory.edu/INETNET/virt_bibl.html
11. Гуманітарно-естетична бібліотека. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://enlightenment.boom.ru/index.html>
12. Електронна бібліотека Інституту філософії РАН. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.philosophy.ru/library/library.html>
13. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
14. Журнал «Вопросы философии». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task=category§ionid=9&id=23&Itemid=44
15. Загальна бібліотека. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://lib.rus.ec/>
16. Інститут наукової інформації з суспільних наук. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.inion.ru/index.htm>
17. Наукова електронна бібліотека. - [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://elibrary.ru/>
18. «Світ енциклопедій» (енциклопедичні видання, словники). - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.encyclopedia.ru/>
19. Спеціалізована філософська бібліотека. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.philosophy.ru/>
20. Янко Слава [Yanko Slava]. - Библиотека Fort/Da. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://yanko.lib.ru/>

Розробник

(підпис)

(Оксана ПЛАКСІНА)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Дмитро ЛЕВЧИНСЬКИЙ)

Силабус затверджено на засіданні кафедри

_____ філософії _____

Протокол від « 18 » вересня 2020 року № 2